

Rebel·lió – Joseph Roth

Joseph Roth (1894-1939), nascut a Galítzia i mort a l'exili parisenc, va ser un gran descriptor de la decadència austro-hongaresa. D'ascendència jueva, oficial a la Gran Guerra i, més endavant, periodista, Roth va cultivar una prosa fluida i en ocasions militant.

El protagonista de Rebel·lió, Andreas Pum, està satisfet de la seva sort. Creu en la justícia divina i en la humana. Ha perdut una cama a la guerra, però li han donat una medalla i una llicència per tocar l'orgue pels carrers. Ho considera just i necessari. Fins i tot troba una dona de les que li agraden, dominant i d'amples malucs. Les coses li van bé.

A meitat de llibre un incident banal el precipita injustament a la presó. A partir d'aquest moment els esquemes se li van trencant, al pobre Andreas. Ni l'autoritat té raó, ni la justícia és justa. Davallant per la cara desconeguda de la postguerra, Andreas perd la llicència i la dona, i alhora la confiança en Déu i l'Estat quan s'adona que poden -i solen- equivocar-se. Després de quaranta-cinc anys de ceguesa i "pietosa candidesa", Andreas descobreix com arriba a ser de senzill -fins i tot involuntàriament- travessar la frontera dels perseguits per l'Estat, dels descontents amb el Creador, i es rebel·la.

La paràbola de Rebel·lió és diàfana: l'Estat és el culpable últim de la injustícia codificada, i Déu no el pensa pas castigar. Roth pretén fer arribar aquest missatge al lector a partir d'un Andreas descregut de totes les seves fes anteriors, envoltat d'uns personatges arquetípics: la Vídua, el Burgès, el Comissari, el Grimpador, que es mouen únicament per impulsos de supervivència, sense humanisme ni humanitat, dins l'ordre absurd i vanament tranquil·litzador que impregna la societat. Andreas, un cop reconciliat amb la veritat que li ha estat negada, només té com a amics els animals irracionals.

Tot i que no és de les novel·les més destacades de Roth, l'estructura de rellotgeria -on cap element és sobrer i tots contribueixen al mateix fi- i les magistrals descripcions dels personatges la fan del tot aconsellable.